

Бары дойдулар пролетарийдара, холбохунг!

САНА ОЛОХ

Комсомолецтар! Уолаттар уонна кыргыттар! Улуу Ленин нэһилиэстибэтин баһылаан, общественны революционнайдык санатымы иһин активнай охсуһааччылар инники күөһүгүгү буолун!
(ССКП КК Ыһырыларыттан).

ХАБЫАТ
1981 СЫЛ АЛТЫННЫ
15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

ССКП ЧУРАПЧЫТААҢЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААҢЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 130 (6735).

1988 сыл. Алтынны 29 күнэ.
СУБЮОТА

Сыаната
3 харчы.

Народнай депутаттар оройуоннааҕы Советтарын алтыс сессията

Информационнай иһитиннэри

1988 сыл алтынны 27 күнүгэр народнай депутаттар суурбэһис ыһырылыах оройуоннааҕы Советтарын алтыс сессията буолла.

Сессия миннэ боппуростары дүүллэстэ:

1. ССКП райкомун бюротун, райсовет исполкомун уонна Саха АССР Кутураага министрстватын коллегиятын холбохунтаах уураахтарын олоххо киллэригэр оройуон культурнай-сырдатар үчүгүлүнэлар ыһтар үлэлэрин уонна нэһилиэһини хаачыһыны салгы тупсары сорукары туйуун.

2. Оройуоннааҕы XXVIII партиянай конференцияга оройуон социальнай-экономическай сайдымын боппуростарыгар киирбэт критическай этикилэри олоххо киллэрин туйуун.

Күннэри бэһис бастаан боппуростар дамылааты райсовет иһитиннэ, председатели солбулааччы Г. А. Адамов оҕордо.

Дамылааты дүүллэһингэ тый этилэр: А. М. Селецов — Болтоҕо сельсоветын исполкомун председатели, М. Н. Калачева — оройуоннааҕы киинизммит библиотечнай система директоры, А. С. Птицына — депутат, ССКП райкомун секретарь.

М. П. Филиппов — Чапыр сельсоветын исполкомун председатели, А. А. Сидцев — иһосет директор, Н. С. Дмитриев — Холтоҕо сельсоветын исполкомун председатели.

Иһис боппуростка дамылааты райсовет исполкомун председатели А. С. Субботин оҕордо.

Дамылааты дүүллэһингэ тый этилэр: С. Н. Сергеев — депутат, «Мугудай» совхоз директоры, П. Г. Кириллин — депутат, райпо-трестомун бырабылыаһыатын председатели, А. В. Ефремов — Субурускай аатынан совхоз директоры, А. М. Кириллин — депутат, Эрмек Эрмеев аатынан совхоз старшай прораба, В. В. Ефремов — оройуоннааҕы сибээс үлэтин начальнига, Е. А. Борисов — депутат, ССКП райкомун иһис секретарь.

Сессия тэрээһин боппуростары иһосе.

Сессия 32 №-дэх быыбардыр уокуруктан оройуон Советыгар депутатынан быыбардаммыт Андреев Иван Михайлович болон уочулатын быгаргэттэ.

Сессия В. А. Федорованы, киин сайабылыаһыатыгар олодуран, райсовет исполкомун секретарын эбээ-

һиниһиттэн босхолоото уонна райсовет исполкомун секретарынан 42 №-дэх быыбардыр уокуруктан депутат Чурапчытааҕы десхоз инженеринан үлэлэбэт Титына Павловна Посельскаяны талла.

Сессия З. И. Федоровы, киин сайабылыаһыатыгар олодуран, райсовет исполкомун тарыйар-инструкторскай отделын сибээһиниһиттэн босхолоото. Райсовет исполкомун тарыйар-инструкторскай отделын сибээһиниһиттэн бу кииниһи Сылай сельпотун председателин үлэлэбэт Николай Дмитриевич Понесев быыбардаанна.

Сессия В. П. Наровы, атын үлэсэ барытынан райсовет исполкомун физическай кутураага уонна спорка комитетын председателин эбээһиниһиттэн босхолоото. Райсовет исполкомун физическай кутураага уонна спорка комитетын председателинан бу кииниһи Чурапчытааҕы ордэ спортшкола олокулатын завучунан үлэлэбэт Николай Петрович Федоров талылланна.

Сессия дүүллэһиниһит боппуростарга туһарыах быһаарылары ылланна.

Манан сессия үлэсэ түмүктөннэ.

Эһиги бу снимокка олох-дьаһах өгөтүгүн хаачыһар производственной управление бастык комсомолецтарын (Хакастан) телемастер Иван Нальяховы, таһас кыргыһааччы Альбина Афанасьеваны, сувенирнай сыах мастарын Николай Кузьмичи уонна телемастер Семен Охлопковы көрөүт.

П. Оксешников фотота.

ССРС Верховнай Советын сессиятыгар

МОСКВА. (ССТА). Ал бастаан солбулааччы, тыһын 27 күнүгэр КСРС Госпланын председатели Улахан дыба-дтала Маслов Ю. Д. ыһааҕа ССРС уон биир сессия оҕордо.

Ыһырылыах Верховнай Былааны оҕоруу уонна көрүү, ол кииниттэн сыта улахан саадаата, киини олоххо киллэрин, дьэ дамылаатыччы поли- тическай система реформациялар Советтарын холбохунтаах мун- аахтара аһылланна, принципальной өттүгүнэ сана общественнай бы- дыттар табыарыстары Горбачев М. С., Воронин В. И., Зайков Л. И., Лыгачев В. К., Медведев В. А., Ражков Н. И., Слюжков Н. И., Чебриков В. М., Шенардидзе Э. А., Шербицкий В. В., Яковлев А. Н., Бирюков А. П., Власов А. В., Лукьянов А. И., Маслов Ю. Д., Разумовский Г. П., Соловьев Ю. Ф., Талызин Н. В., Яков Д. Т., Бахлаков О. Д. ыһааҕынан көрүстүлэр.

Сессия күннэри бэһис бастаан боппуростары иһосе. Оһо ССРС Верховнай Советын Президиумун састаабыгар уларытыллар тустарынан, 1989 сылага дойду былааны уонна бюджетин туйуунан, ССРС Верховнай Советин Президиумун Ыһаахтарын биһирэтин туйуунан боппуростар киллэриниһит.

1989 сылага ССРС Экономическай уонна социальнай сайдымын Государственин былаанын иһитиннэ 1989 сылага бы- лааны толоруу хааһы, тый тустарынан дамыла- ты ССКП КК Политбюро- тун чилиэннэр кандидат, ССРС Министрдарын Со- ветин Председателин

ИДЕОЛОГИЧЕСКАЯҒЫ ҮЛЭҒЫСТЫСПАТ СОҒБОТО

Райсовет исполкомун председатели солбулааччы депутат Г. И. АДАМОВ дамылаатыттан

1988 с. кулун тутарга ССКП райкомун бюрота, райсовет исполкома уонна Саха АССР Кутураага министрстватын коллегията «Чурапчы оройуонугар культурнай-сырдатар үлэ тургуту иһитиннэ ССКП XXVIII съездин уураахтарыгар сөн тубэһиннэрен ону салгы сайыннары дьа- һалларын тустарынан» холбохунтаах уураахтара аһыллыбыта. Уураах 1990 с. дьэри киин хабер Билигин тургутунаа бу уурааҕы олоххо киллэрин хайдах ыһытыларый?

Холбохунтаах уураах оройуонга культурнай-сырдатар үлэни тупса- рыга биллэр оруоллан- на. Кутураага үчүгү- лүнэлар партиянай-совет- скай органнар салааларынан, комсомольскай профсоюзнай, о. д. а. об- щественнай төрүтэлэри кытта аһаа сибээһи ту- туһан, үлэһиттэри идея- лэй-политическай, спор- майты уонна эстетическай өттүгүн иһитингэ утуһуулаах үлэни ыһталлар. Уураах- ха сөн тубэһиннэрен, 1988 с. ыла «Хас биир- дин нэһилиэһиппэлээт дуутуна — холбоуру буолар

культура учреждениеларын уонна спортивнай туйуулары» деһиһиннэ сельскай Советтар киин ардыларыгар социальнэ, ческай кутулаһыны ыһ- тыллар. Ол түмүгэр культура учреждениеларын материалнай-техни- ческай базаларын бөбө- гөтүүгэ, спортивнай саа- лалары туйууга уонна оройуоннааҕы иһосе, лэргэ улахан үлэ ыһы- тылланна. Кутураага үлэһит- тарын бэлэмнэһингэ уонна аттаран туроруу- га үлэ ыһытылар. Культурнай-сырдатар дьаһал- лар хаачыһыбалара туп- сар. Онукха уус-ураак са- модентельноска киингэ аһа- тын тардым биллэр оруолланна. Бүгүн оро- йуонга 22 Кутураага дьаһалар, 4 сельскай ку- лууп, 4 агиткультбригада,

2 народнай театр, 2 оҕо музыкальнай олокулата, 19 филиаллаах киинизм- мит библиотечнай систе- ма уонна биир кырааһы үөрэтэр музей үлэһиттэр, Олорго тирээһин В культурнай- спортивнай комплекс (КСК) тарилли- бита. Ордун үчүгүйдик ыһааһаах сельсоветыгар тариллибит комплекс үлэһиттэр. Манна нэһи- сыһылаанга аһаас аруутуһун тарил- лэр. Нэһилиэс олохтоох- төрө Кутураага дьаһиттэр аһааһаах көрөөччү эрэ- нурдук буолбакка, ыһа- тыллар дьаһалларга ак- тивнай кыттааччы бы- ыһытынан кэлэр буоллу- лар. Комплекска киирэр учреждениелар уонна та- рилтэлэр эбээһинэстэрэ чуолкайдык тыйрыллар, киинлэр биир сиртэ

кииниһиттэн үлэһиттэр.

1988 сыл түмүгүнэ культурнай-сырдатар үлэни тарийыгэ бастаах үс иһосетин Бахсы, Кы- таанах уонна Болугур сельсоветтара ылбытара. Оттон республика киин оройуоннарын куотала- ыһааһыгар бийити оро- йуонмут бастаан Саха АССР Министрдарын Со- ветин, ПССУОС уонна ЫБСЛКС исполкомун Коле- рүлээ сымдыар аһааһа- рын ылбыта.

Ол өрөһү аһаһыт сы- ла социалистическай ку- талаһыны түмүгэ таһа- рылыһаанна халыһаа. Бу — райсовет исполкомун улахан көрүстүтэ. Үлэ- һааһаах оройуоннааҕы совет өттүттэн культур- най-спортивнай комплек- тар үлэһитин дьиннээх- тик суруннээһин ыһааһы- бата. Калын киин сыһа- нурдук кэмгэ эһи ком- плекс тариллибита. Үчү- гүй спортивнай сааһааах, кыһаһаа суох үлэһиттэр Кутураага дьаһаах Одьу- луун сельсоветыгар күн бүгүнүгүнэ дьэри кул- турнай-спортивнай ком- плексе суох. Ити барыта көрө-һэмэ суох үлэһэ.

(Бүтүүтүн 2-с стр. көр).

ССРС МИНИСТРДЭРИН СОВЕТЫГАР

ССРС Министрдарын Совета 1988 сыл сеп- тиниһи 5 күнүн үлэ күнүнэ аһааһаа быһаарды. Сэтинниһи 5 күнүгэр үлэ киин рабочайдарга уонна сулуусулаахтарга аһаа кэмгэ сымна- лаан күн бэриллэр эбэтэр туһанылаа сымдыар заповодательствонан көрүллэр барадаһынан иһитиннэ усулуобуйаларга олодуран төлөбүр өгөһүллэр. Үлэһит баһытынан ити күн сыһаа- ғы уопуһсаага, уопуһска күнүн курдук төлө- нөп турар, холбоуру сөн.

(Бүтүүтүн 2-с стр. көр).

ХАЛЫАТ
АНААЛААХ
ТАНААРЫТА

ЧУРАПЧЫ ЭДЭР СААНА

Н. АНДРОСОВ, ЫВСЛКС райкомун бастагы секретара.

Үлэбит ула хана — иннибитигэр

Бүгүн бийиги дойдубут комсомолскай тэрилтэ уонна ыччаттара, бүтүүн норуот албан ааттаах Ленинскэй комсомол тэрилбитэ 70 сыла туолуутун үөрүүлээхтик бэлэттиллэр.

Бу нэрэ-балиэ событнаны 2680 чилиэннээх оройуоннаагы комсомольскай тэрилтэ ЫВСЛКС XX съезин уураахтарын олоххо киллэрэр инни аһар-тутар үлэ үлүгэр көрсөр. Производствода үлэтин иһин 70—80 бырыһыанын ылар оройуон комсомолскай уонна ыччаттара экономическай реформаны ытыгы активнай байыастарынан буолдулар. Ас-үөл программаны толоруу сүрүн төһүүтүн—аренднай бөдөрөтө—туһаныыга иннилэр бийлэрин эдэр эрчимнэрин харыстаабыкка бөрүллөр. Бу дьыалаага оройуон 15 ыччат-комсомольскай фермаларын рабочайдар биллэр-көстөр кылааттарын киллэрэллэр. Олортон үгүс өттүлэрэ комсомол 70 сылын көрсө ылыммыт социалистическай эбэхтээхтэригэр чинэстээхтик толордулар. Онук коллективтар истаритер Эрилик Эристин аатынан совхозтан «Дьулуур», «Эриэйи», «Сырныс», «Сарданга», «Мындааайы» совхозтан Кыстык Кутда, «Мутудай» совхозтан «Төрүт» уонна «Чачыр» фермалар ордук үрдүк көрдөрүүлүннэлэр.

Общественнай сүөһү аһылыгы бэлэтиэтигэр эдэр коллективтара сүрүн аһары буолдулар. Ордук таһаарылаахтык «Мындааайы» совхозтан Н. Николаев, А. Попов, Н. Собакин уонна А. Игнатъев салайбыт арендаһан үлэбит ыччат-комсомольскай звенолар үлэлээбүттэрэ. Ыччат-комсомольскай звенолар барыта 4 тыһ. тахса тонна оту содоһуоннаабыттара.

Промышленнай, тутар уонна хааччылар тэрилтэлэрдээри 7 ыччат-комсомольскай коллективтар даһаны комсомольскай юбилей пятилетка соруахтарын толорууга, куһағана суох түмүктэрдээх көрсөллөр. Куоталаһы инники күөнүгэр «Якутаг-

ропромстрой» МПМК-тын эдэр тутууччылар, олох-дьаһах өнөгүн управлениетынаады «Спектр», «Юность» уонна «Космил коллективтар ыччаттара иһэллэр.

Сотурутаадыта ССКП райкомун бюротта кырымы производственной участкаларга сыйыһааһаа боппурдуһу көрдө. Биллэрин курдук, итинник участкаларга суннаһан эдэр үлэһиттэр уонна ололоролор. Иннилэр тыа хаһаайстыбатын бородууксуйатын 40 бырыһыанын онороллор. Ол эрэри ЫВСЛКС райкома кырымы участкалар үлэлэрин салайыыга уонна олохторун хааччыһыга улахан итэҕэстээхтик үлэһиттэр сепка бэлэттэннэ.

621 комсомолскай оҕуолалардаагы 17 маңнайгы сүһүөх комсомольскай тэрилтэлэргэ юбилей көрсө кэкиэ маассабай дьаһааллар ытылыһылар. Оҕуолалардаагы комсомол үөһтүн уонна интин хаачыстыбатын тупсарыыга, бэйэни салайыныыны сапта таһымга таһаарыыга, дьисциплиниһэни бөдөрөтүүгэ балаһа үлэһит ытытар. Ол эрэри оҕуола реформатын диниһэнигэр комсомолскай пионерскай тэрилтэни кытта ыкса сибээһи олохтоон өссө даһаны албэри өҥөрүүхтэрин наада. Үөрэнээччилэр комсомолга үүннэрин үлэти тупсарыллыах тустаах.

Кэрэ-балиэ датаны бэлэттэри туран, оройуоннаагы комсомольскай тэрилтэ иннигэр турар быһаарыыны эрбэр проблемалары, үлэ боччумнаах итэҕэстэри эмэ умуо суохтаахпыт. Комсомольскай тэрийэр, политическай, идеологическай интэр уонна не-союзнай үлэлэри уларыта тутуу оройуоннаа чэлчэкигэ суохтун барар. Комсомольскай үлэҥэ формализм көм даһаны баар. Сьахтардаагы уонна маңнайгы сүһүөх комсомольскай тэрилтэлэргэ комсомолскай активностара эрбиллэрин курдук үрдэтиллибэтэ. Комсомольскай муннаах ороһа үрдүү илик. Толоруу дьисциплиниһэти мөлбөүттэн ЫВСЛКС райкомун пленумтары, бюротун, комсомольскай уопсай муннаахтар уураахтарын олоххо киллэрин көрдөбүтүгэ ырааһынан элэһэттээбэт. Чилиэнскэй үсунуос дьыалатыгар чуолкай бөрөдөк көм даһаны олохтоно илик. Онон, быһаата, оройуоннаагы комсомольскай тэрилтэ үлэтин уларыта тутуу улахан өтө-иннибитигэр.

„Мин талтыыр өгүм“

Мындааайы комсомолскайтарын олохторуттан
икки мэтирнэт

МЕХАНИЗАТОР

«Мин талтыыр өгүм — күөх. Дэрэбинэм үрдүнэи олох буруота күөх хаалыһаа туһааран табыстаһына, дьонум-сэргэм хаанык да гостор тыһыһыны биллэһэһэ быр-бааччы олодохторуна, ол — мин үлэм түмүгэ».

Быйыл Фома Аммосов Т-150 трактора тигиһэччи үлэлээтэ. Буолуһуна даһаны, Манна, Амма өрүс кытылыгар, сапта бөһүөлэч үүнэр-сайдар, улаатар. Сапта кулуун, амбулатория, Хахыйах производственной участка, сүүрбөччө чааһыһы дьыллар. Барытын ааһан сиппэһин, Фома бу туһуларга мас состорор, кыһыһы олохтоохторго оттук маһы, мууһу тигэһэр. Бастык үлэлээх комсомолскай быйыл партия чилиэннэригэр кандидатынан үүннэ.

УЧУУТАД

«Мин талтыыр өгүм — үрүк. Кыраһа хаарга чыгыһаа хааһыһы курдук үрүк дьиссэ бастагы буукубалар кэчигирээн түһэллэр. Ыраас, үрүк дьиссэ мин үөһтэр оҕолорун биллэһэ-көрүүгэ, олоххо айаһара садалаһар».

Матрена Макарова былырыһы Благовещенскайдаагы педагогическай институту бүтэрэн Амма орто оҕуолатыгар үлэһити кэлбитэ. Инни үөһтэр кылааһыгар 21 оҕолоох, Оҕуола аллы кылаастарын методическай хэлбэһуга уруонка сапта ыһыма-лары кэчигирэ туһанарга быһаарыта. Комсомолна

тор учуутал Дьиссэһэ нар дьулуурдаах. Матрена Макарова ныйманын үөрөххө туһа

В. ПАВЛОВ.

ОРОЙУОН КОМСОМОЛУН ЛЕТОПИИЫТТАН

Ахтыһылартан көрдөххө, өссө 1920 сыл сэттин-һыгэ, Октябрь күнүн көрсө Чурапчы оҕуола-тын үөрэнээччилэрин комсомолга киллэрбэри муннаахтаабыттар. Уон-тан тахса ыччат комсо-молга киирбэргэ сурут-тарбыт. Ол эрэри, архив докумуона көрдөрүү-түнэн, комсомольскай аҕейка дьиннээхтик хо-йугуу тэриллибит. 1921 сыл тохсунньу бастагы күннэригэр комсомол Губбюротун инструктора А. Пинигин Чурапчыга командировкага сылдьан баран, Губбюрога түһэр-бит докладноһугар бу курдук этиллэр: «Эһиэхэ биллэрин курдук, таб. О. Трофимов 1920 сыл ах-сыһыны ортотугар Чурап-чы 1-й ступениах едний трудовой оҕуолатын иннигэр ыччат соһуун тэрийбитэ. О. П. Трофимов Якутскайга инструктор-дар куестарыгар үөрэм-нит, орууу кыһыһы суолунан туһаан бас-таан Чурапчыга, онтон Сулдьаччыга комсомол устаабын уонна сорунта-рын биллэһиннэрэ аҕей-калары тэрийтэлээбит. Архив ити докумуонугар олодуран саха комсомо-

лун историтын чинчий, бит ученай А. Д. Сыро-ватскай бэйэтин «Станов-ление якутской органи-зации комсомола» дьан кинигэтигэр Чурапчы комсомольскай аҕейката 1920 сыл ахсыһыһа тэ-риллибитин билэргэппитэ. Чурапчы комсомол-скай аҕейката улуустарга тэриллибиттэргэ биһир-бастагытара уонна бө-дөрөтө аҕа. Аҕейка секретарынан Н. В. Дьлэковскай, бөһөччө-лиэннэригэр Н. Р. Миро-нов, Д. Н. Дьлэковскай талыллыбыттара. Бастагы комсомолскай тэриллибиттэргэ 17 ки-һи гражданскай сэрнигэ (1921—1923 сс.) кытан охтубуттара.

20-с сыллар комсомо-лскай мччаты полити-ческай интингэ, банди-тизм күөрэйиллэрини сам-нарыыга, культурнай ре-волюцияны олохтоһуһуга урунну олох хаалыһааг-нарын суох онорууга ак-тивнайдык кытыһыттар. 1924 сыл олунньу 24 күнүгэр комсомольскай аҕейка ыччаты кытыһа-

раһа ыһыһы муннааһы резолюциялар бу кур-дук суруллубута: «Бийи-ги, Чурапчы аҕейкатын чилиэннэрэ уонна бийи-гини кытта биһирэ соһоһа суох эдэр көлүөнэ, учу-талбытын Ленини сүтэр, биһиги да инни, инни кө-рөһүн ытыһаан, санаа-бытын түһэрбөһүт суо-ба. Ленин ыйбыт суолу-нан иннибит дьини сэр-гэхтик туттан хорсуннук барыаһыт, инни көрөһө, сырдык үөрбэ биһирэ-куруук тыһыһаах буолуо-ба дьин биһэ тыһыһыт биһирэбит».

1930 сылга Боотурус-кай улуус территорияга кэчигирээн Чурапчы оро-йуона тэриллибитэ. Ити сылтан оройуон комсомо-лун историтын дьонун-наах көрдис кэмэ сада-ланар. Ыам ыйын 13 күнүгэр комсомол райбю-ротун (от ыйыттан райко-мун бюротга) бастагы тэ-рээһин муннаага ытыл-лыһыта. Бюро секретары-наа Т. А. Борисов, чи-лиэннэригэр П. И. Тара-букина, И. Т. Пономарев

Дьлэковскай Николай Васильевич (1902—1939 сс.), комсомольскай аҕейка секретардарыттан бастагылары, советскай-партияһы үлэһит.

Ариков Дмитрий Ни-колаевич (1901—1929 сс.), гражданскай сэрни кытыһылаага, Со-рин иннинтэн комсомоль-скай аҕейканы чолугар түһэриһа (эриһиһээхтэ) үлэлээбитэ. Парфенов Иван Нико-лаевич (1900—1947 сс.), гражданскай сэрни кы-тыһылаага, 20-с сылларга аҕейка секретара. Каллы советскай-партияһы үлэ-һит.

Ефимов Гаврил Дьин-риевич, Аҕа дойдуну ко-москууру Улуу сэрни ве-терана, сэрни уонна сэ-ряи кэһиннээһи көмгө комсомол райкомун сек-ретара, мччакка үтүө-дьяһан халбаһыһаабыт эбит буоллаһына, 30-с сылларга комсомольскай тэрилта көһиллэч ахсыс баар буолар.

Эдэр саастарына комсо-мол кыты сибээстээбит оройуон комсомольскай тэрилтаһарин бөдөрөтүү-гэ үтүө үтүөлээх соһо-дьону бүгүн аһтарбыт тоҕоостоох.

К. ПЕРМЯКОВ.

Комсомолка Надежда Игнатъева — онус кылаа-һы бүтэрэн баран туох да саараһына суох ферма-га тахсыһыттартан биһир-дэстэрэ. Инни бийигин Кыстык Кутда фермада 1 норуһугар ыанныһы-һынан үлэһит. Кыһа-һыһаах ыанныһыһы ферма өлгөм үүтү ылар инни охсуһуутугар бөһө-тин кылаатын киллэрэр. Бу балаһаа — В. Пав-лов фотоһара.

